

*Gelukkig de zachtmoedigen,
zij zullen de aarde beërven*

BERICHT VAN GRANDCHAMP 2017

God wil dat wij gelukkig zijn!

Het *ja* van Maria, van een vrouw, heeft de wereld veranderd. Het *ja* van zr. Marguerite, meer dan 80 jaar geleden, was het begin van onze communautiteit. Door het *ja* van Mère Geneviève en de eerste zusters die hun professie hebben gedaan kreeg de communautiteit een stevige basis en kon ze zich ontwikkelen en verder uitgroeien. Voor ons geldt hetzelfde: mijn *ja*, ons *ja* en jullie *ja* kunnen alleen maar verdieping, groei en vervulling van het leven geven. Ja-zeggen tegen het leven zoals het komt, iedere dag opnieuw. God verlangt ernaar met ons mee te trekken; daarbij geeft Hij ons alle verantwoordelijkheid, alle vrijheid om onze creatieve vermogens te ontwikkelen, met Hem samen te werken als volwaardige partners, als vrienden, als welbeminde dochters en zonen. *Dat* is onze waardigheid! Open zijn voor de Geest van goedheid en voor de Opgestane Christus die alle kwaad heeft overwonnen. Hoe kunnen we kiezen naar deze Geest te luisteren, ons richten op God, tot deze zachte innerlijke stem, terwijl alles wat er in de wereld gebeurt angst oproept? Dat is iedere dag, ieder moment opnieuw een oefening waarbij wij het getuigenis en het gebed van anderen niet kunnen missen om vol te houden en te blijven geloven in de kracht van het gebed. Wat een prachtige saamhorigheid! Het gebed in alle omstandigheden: bij twijfel, in angst, in het onaanvaardbare, maar ook in vreugde. Het gebed 'in alle omstandigheden', in al zijn 'oecumenische' verscheidenheid, al naar gelang cultuur, christelijke denominatie of religie ...

Dat alles vergt innerlijke strijd om steeds opnieuw te komen tot een vertrouwen dat levenschenkend is. Wanneer we dat durven zullen we sterk ervaren hoezeer de levensadem, de Geest van God, de Schepper van de wereld, werkzaam is. Nee, onze wereld is niet overgeleverd aan zichzelf.

Dit brengt ons tot ons jaarthema: '*Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven*'. De strijd van het gebed leidt tot geweldloze weerbaarheid, tot de weigering geweld te beantwoorden met geweld. Deze innerlijke strijd brengt ons ertoe juist te bidden voor de vijand, te bidden opdat God ons vergeeft.

God wil dat wij *gelukkig* zijn! Het is niet zo makkelijk vreugde en geluk in ons toe te laten. Het is niet egoïstisch om gelukkig te zijn! Iemand die gelukkig is straalt dat uit. Het is makkelijker alle problemen van de wereld op onze schouders te nemen en daarover te klagen dan de vrede die de Opgestane Christus ons geeft te ontvangen. Ook de schepping heeft mensen nodig die verzoend zijn en die gelukkig in het leven staan. Het is juist van belang om ja te zeggen tegen de levensadem die door ons heenstroomt en in ons woont, om ons daarvoor open te stellen en haar haar werk te laten doen, mits wij dat doen met lege handen, bewust van onze geringheid. Maar al te vaak verzetten we ons tegen wat het leven ons brengt.

'*Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven*'. Hoe heeft Christus, nederig en zachtmoedig van hart, de aarde beërfd? Hij is mens geworden om de volle zwaarte daarvan op Zijn schouders te nemen. Moeten ook wij niet diep in onszelf afdalen om zowel onze persoonlijke als onze gezamenlijke

geschiedenis op ons te nemen en te aanvaarden? In ieder van ons schuilt een klein kind, een puber en een volwassene. Hoe gaan wij hiermee om, met zachtheid of verbittering? Gaat het nog gepaard met opstandigheid, geweld, spijt, schuldgevoelens, woede, vrees of angst? Dankzij dit bewust worden durven we ons te openen voor de Geest. Een innerlijke strijd die allerlei duistere en destructieve krachten los kan maken. Ja, het is als in de Brief aan de Filippienzen 2:5-11, het loflied op de menswording van Christus: Jezus gaat tot in de dood aan het kruis. Zó heeft Hij de aarde beërfd, en wij met Hem. Hij heeft het volkomen geaccepteerd zich te ontvangen uit de handen van een Ander, van Zijn Vader. Dit vertrouwen door de dood heen brengt Hem, door de kracht van de Geest, in het Koninkrijk. De aarde *wordt* dus het Koninkrijk, het extreme geweld wordt zachtheid van de Adem van de Geest die ten leven wekt uit de dood.

Om *welke zachtmoedigheid* gaat het? Het is alles behalve zoetsappigheid of passiviteit. Integendeel, het veronderstelt grote innerlijke kracht, ruggengraat, sterke levenswil, vastbeslotenheid om door alles wat diep in ons leeft heen te gaan tot doodsangst en ondraaglijk lijden toe. Het vergt grote inspanning om tot vergeving en verzoening te komen, om onze gewelddadigheid en schaduwkant om te vormen, om niet kwaad met kwaad te vergelden of het onbewust, ja soms zelfs bewust, uit te leven op anderen, om liefde voor de vijand en geweldloosheid in praktijk te brengen. En om diegenen die ons kwaad hebben gedaan te zegenen. Er is de vermetelheid van dat sprankje hoop nodig (cf. Charles Péguy: *la petite fille espérance*). 'Zachtmoedigheid is de vrucht van de Geest. Het is geduld vervuld van een diep verlangen te leven. Zachtmoedigheid is actief, zij laat niet na op te richten, te herstellen, te genezen. Het vraagt van ons elkaars lasten te dragen en ons daarom te kunnen verplaatsen in anderen', zoals frère Richard ons zei in de retraite van het Conseil.

Om gelukkig te zijn gaat het erom deze weg van incarnatie te volgen! Is dat wel mogelijk? Ja, door de durf en de kracht van het gebed voor elkaar. Het gebed laat ons het leven zien dat er nog altijd is, naast en midden in de drama's van ons bestaan en van onze wereld. Door opmerkzaam te zijn op wat ontkiemt en groeit, door met liefde, welwillendheid, verwondering en dankbaarheid te waken over de groei van deze kleine of grotere twijgjes. Voortdurend vragen om de gave van de Geest, deze Adem van leven die onze blik transfigureert en verbreedt tot de ruimte van het Koninkrijk, om deze Aarde te beërven die er al is. Het is de oneindige diepte van elk moment.

Zuster Anne-Emmanuelle

Het is niet zo eenvoudig om in kort bestek een beeld te geven van een jaar waarin zoveel is gebeurd, een jaar dat gekenmerkt werd door alles wat nieuw was en door continuïteit. Het nieuwe, dat een nieuwe priorin meebrengt en continuïteit, wat verandert en beweegt binnen de gemeenschap zelf. Vanaf het begin van haar prioraat legde zr. Anne-Emmanuelle de nadruk op de kracht van de strijd van het gebed; dit heeft ons gedragen en in staat gesteld om het dagelijks leven, met bezieling en creativiteit te aanvaarden.

Voor onze studieweek in februari hadden wij de orthodoxie gekozen als onderwerp met name de strijd van het gebed. Irina Brandt heeft met veel fijngevoeligheid verteld over het leven van enkele mensen die ten tijde van de communistische onderdrukking de beproevingen in de gevangenschappen in Roemenië doorstonden en hoe zij onder marteling en lijden door het gebed hebben kunnen standhouden, er op vertrouwend dat anderen voor hen baden.

Kort daarvoor ontmoetten wij een getuige van nu: Vader Jacques Mourad uit Syrië. Hij vertelde ons hoe het gebed hem had beschermd tijdens zijn gevangenschap na zijn ontvoering door aanhangers van de Islamitische Staat. Een man van vrede, die al vòòr zijn ontvoering, zowel aan moslims als aan christenen de nodige humanitaire hulp bood en hen vermaande geen geweld te gebruiken. Dit was ook het beleid van het klooster Mar Moussa in Syrië, waar hij zich bij Vader Paolo dall'Oglio had aangesloten. Hij is een mens die zijn leven aan God heeft overgegeven. Hij leeft met de spiritualiteit van Charles de Foucauld en diens gebed: Mijn Vader, ik geef mij over aan U, met Teresa van Avila: Niets verontrust je en met de Rozenkrans. Hij weet zich door Maria

gesteund en gedragen. Met de innerlijke vrijheid, en daarop legde hij grote nadruk, kreeg hij de Vrede. Hij is vrij geworden van alle haat door zijn blik gericht te houden op het woord van Jezus: Bid voor hen die u vervolgen. Het troostte hem toen hij beseftte dat hij deelnam aan het lijden van Christus. Hij wist dat hij zwak was, maar de kracht om alle beproevingen te doorstaan werd hem steeds gegeven, vertrouwend op het woord: 'Mijn genade is u genoeg, mijn kracht wordt in zwakheid volbracht' (2 Cor. 12:9).

Het thema van de zusterraad, *Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beëroven*, sloot aan op dat van de strijd van het gebed. Frère Richard van Taizé is er in de retraite dieper op ingegaan door te zeggen dat het nodig is geweld te overstijgen om te komen tot een ontwapenende zachtmoedigheid. Dit is nu juist wat de strijd van het gebed inhoudt.

In deze zusterraad hoefden wij geen belangrijke besluiten te nemen. Daardoor was er ruimte om naar elkaar te luisteren: naar de twee zusters uit Tsjechië, die ons vertelden over hun land, hun kerken; naar drie zusters die in een appartement in COLOMBIER wonen, niet ver van Grandchamp. Ook zr. Janny, die al ruim een jaar in het woon/zorgcomplex CATHARINAHOF in Nijmegen woont, had ruimte om over haar oecumenische ervaringen te spreken, zo ook zr. Christianne samen met Maria de Groot in WOUDSEND en zr. Gabrielle in de FOYER HANDICAP. Tenslotte luisterden we naar de zusters uit de oecumenische fraterniteit in LOMME. Aan dit moedige avontuur dat in 2010 begon, kwam in juli helaas een einde, maar wij twijfelen er niet aan dan dat het op een of andere wijze vrucht zal dragen. Zr. Marie-Geneviève van de Oblates de l'Eucharistie schrijft:

Elke dag samen leven, in de realiteit van echte gemeenschap waarnaar je constant op zoek bent, leidde ertoe dat ik probeerde de diepte en de gevoeligheden van andere confessies beter te begrijpen, dit nodigde mij tegelijkertijd uit mij te verdiepen in de rijkdom van mijn eigen rooms-katholieke traditie. Het was echt een ontdekking en vast ook de werkelijkheid van de oecumene. Dat was voor mij wat wij in geloof hebben beoefend: onze oecumenische opdracht.

En er was tijd om ook over onze eigen oecumenische roeping van gedachten wisselen.

Herdenking van 500 jaar Reformatie

Na de opening in Lund op 31 oktober 2016, zijn overal veel oecumenische activiteiten geweest, zoals vieringen en tentoonstellingen, waaraan wij zoveel mogelijk hebben deelgenomen.

Hier in Grandchamp, in de Week van Gebed voor de Eenheid hebben wij de broeders en zusters van kloosters in het Franssprekend deel van Zwitserland uitgenodigd voor een uitwisseling over Verzoening en de roeping tot Eenheid, een hartelijke levendige ontmoeting.

In ons kanton werd op 20 augustus een oecumenische viering gehouden. Vooral zr. Pierrette en zr. Elisabeth waren nauw betrokken bij de voorbereiding.

Al in december 2015 waren op initiatief van zr. Pierrette en Ds Heiner Schubert van de Communauté Don Camillo vertegenwoordigers van een twaalfstal verschillende christelijke denominaties uit ons kanton bijeen in Grandchamp. De bedoeling hiervan was om de herdenking van 500 jaar Reformatie oecumenisch vorm te geven, de gemeenschap in Christus te vieren en om samen te danken voor de verscheidenheid van gaven die in de kerken leven. De groep heeft goed geluisterd naar wat voor deze en gene gevoelig

was. Geleidelijk kreeg het plan vaste vorm en resulteerde in een uitnodiging aan alle kerken voor een oecumenische viering op zondag 20 augustus. Wat is er veel aandacht besteed aan overleg, dialoog, aan het samen zoeken naar oplossingen, wat een creativiteit! Ongeveer 400 personen waren bij deze prachtige viering. Enkele hoogtepunten:

- ° een gebed van boete en berouw: op symbolische wijze hebben we elke vraag om vergeving ondergedompeld in het water van de doop.

- ° samen hebben wij ons verbonden om in praktijk te brengen waartoe wij als christenen geroepen zijn, in de vorm van 5 geformuleerde geloften.

De gehele viering was een uiting van vurig verlangen naar verbondenheid en eenheid, aan het slot samengevat in het JUBILATE DEO!

Over de “kantonale grenzen” heen

- ° In Zoug waren zr. Hannah, zr. Miriam en zr. Elisabeth bij de nationale bijeenkomst van Rooms-Katholieke en Protestantse kerken in Zwitserland ter gelegenheid van een dubbele herdenking: 500 jaar Reformatie en de 600e geboortedag van de H. Nicolaas van Flüe (patroonheilige van Zwitserland). Deze bijeenkomst werd afgesloten met een oecumenische viering geleid door Mgr. Felix Gmür, bisschop van Bazel en Ds Gottfried Locher, voorzitter van de Zwitserse Federatie van Protestantse Kerken FEPS.

- ° Zr. Regina en zr. Dorothea namen deel aan de Kirchentag in Berlijn. Ook waren wij bij de oecumenische viering in Bern en in de Communauté van Bose voor een congres over 500 jaar Reformatie.

Moge alles wat in dit herdenkingsjaar gedeeld en gezaaid werd in overvloed vrucht dragen en ons helpen om steeds meer te leven vanuit het Evangelie!

Andere missies in het kader van onze oecumenische roeping

° Zr. Michèle en Karin Seethaler hebben opnieuw in Auschwitz (Polen) de Contemplatieve Oefeningen begeleid voor een internationale oecumenische groep, een bepaalde vorm van retraite waarin Grandchamp en Karin al 15 jaar samenwerken! Door het stille gemeenschappelijke gebed gingen de deelnemers gedurende 10 dagen een intensieve weg van leven en verzoening.

° Ook namen wij deel aan internationale en interconfessionele ontmoetingen voor religieuzen, in Praag, Schwanberg en Versailles. Deze bijeenkomsten die om het jaar plaatsvinden zijn bijzonder waardevol en stimulerend.

° Ook waren wij op de Algemene Vergadering van Church and Peace in Straatsburg en bij het “Feest van Protestanten”, in dezelfde plaats.

Van dag tot dag

Ons dagelijks leven is en blijft ons belangrijkste oefenveld. Het werken aan onze persoonlijke verhoudingen, met inbegrip van situaties waarin wij ons zwak en verslagen voelen, blijft een uitdaging. De weg van eenheid begint, zoals we wel weten, in ons en tussen ons. Een sfeer van beschikbaarheid en hulpvaardigheid hielp ons om alle veranderingen en interne reorganisaties te aanvaarden.

Wij zijn heel blij met de komst van jonge zusters, uit Zweden, Tsjechië, Letland Nederland, en Genève. Met hun culturele en kerkelijke rijkdom geven zij ons een nieuw elan.

Veel ontvingen we ook van Ds Richard Mikpedo uit Benin – lid van de Derde Orde van de Eenheid, die 4 maanden bij ons was om zich voor te bereiden op zijn ambt als predikant voor

retraitewerk in de Église Protestante Methodiste van Benin.

Zr. Pierrette en zr. Siong hebben eindelijk kunnen genieten van een sabbatsperiode, ieder op verschillende wijze. Zr. Pierrette kon vanwege een aantal verplichtingen daarmee pas half augustus beginnen. Zr. Siong heeft deze tijd volledig kunnen gebruiken, alleen onderbroken door een verblijf van een maand op Madagascar, bij de zusters van Mamré. Zij deelde niet alleen het leven van de communautiteit, maar werd ook geconfronteerd met de realiteit van dit prachtige land, maar dat met grote problemen worstelt.

Op de Sonnehof

De grote verbouwing in 2016 – de renovatie van de keuken en de wasserij – hebben een aanzienlijke financiële investering en veel inspanning gevergd, maar betekenen ook een grote verlichting van het dagelijkse werk. De zusters zijn er heel blij mee. En ook al kon de samenwerking met Donat Oberson niet worden verlengd, de ervaring hiermee opgedaan is er niet minder positief en leerzaam door. Veel gasten weten de Sonnehof te vinden. De Europese ontmoeting van Taizé in Bazel aan het eind van dit jaar zal voor de Sonnehof zeker merkbaar zijn! De zes zusters die nu verantwoordelijk zijn voor het huis ontvangen veel praktische hulp en financiële steun van de Freundeskreis, die heel veel waarde hecht aan hun aanwezigheid in de Duitstalige regio. Ds Richard Haug zegt het zo:

Wanneer ik erover nadenk wat mij aantrekt in de Sonnehof, dan is dat vooral het middaggebed: dan worden enkele of alle Zaligsprekingen gezegd of gezongen. “Zalig de armen van geest, want het Koninkrijk der hemelen is voor hen...”

De Geest van Jezus spreekt tot ons in de Zaligsprekingen. Daar voel ik dat wat smal is ruimte krijgt, en wat zwaar is lichter wordt. Het leven en de wereld komen in een nieuw licht te staan. De Zaligsprekingen drukken ook buiten het middaggebed hun stempel op het leven van de zusters. Elke morgen zeggen zij een samenvatting van de Regel als opdracht voor de dag: Bid en werk, opdat Zijn Rijk kome. (...) Laat de geest van de zaligsprekingen diep in je doordringen: vreugde, eenvoud, barmhartigheid.

Wanneer ik zou zeggen dat de geest van de zaligsprekingen alleen de zusters aangaat die de Regel van Taizé aangenomen hebben, dan zou dat onjuist zijn.

De zusters laten ons als gasten hieraan deelnemen, precies zoals dat in de zaligsprekingen bedoeld wordt, want die zijn er niet voor de volmaaktten of specialisten. Dat wordt bij voorbeeld duidelijk in de vierde zaligspreking, 'Zalig zij die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.' Niet de rechtvaardigen worden gelukgewenst, maar zij die hongeren en dorsten naar gerechtigheid. Die honger en dorst worden telkens opnieuw zichtbaar in de liturgie, rond de voorbede.

De geest van de zaligsprekingen geeft mij inspiratie, ook wanneer ik van de hoogte van de Sonnehof weer afdaal om terug te komen in het leven van alledag. Juist nu op alle terreinen het leven lijkt te versnellen, zijn de Sonnehof en Grandchamp uniek als plekken waar het dagelijks leven van de zusters vanuit die geest van vreugde, eenvoud en barmhartigheid wordt geleefd.

Als 'familie' verbonden

De jaarlijkse bijeenkomst van de Derde Orde van de Eenheid, het "Colloque",

voor vertegenwoordigers van de verschillende groepen, is bij uitstek een gelegenheid om de verbondenheid en gemeenschap met elkaar te verdiepen en te verstevigen. Zo waren er groepsbijeenkomsten naar taal; ook degenen die zich zouden gaan verbinden aan de DOE stelden zich voor: drie leden van de Nederlandse DOE-groep en drie leden uit Franssprekend Zwitserland.

Met grote dankbaarheid gedenken wij Klara Künzler, die in september is overleden. Van 1999-2010 was zij de verantwoordelijke van de Derde Orde, een taak die zij met volle overgave vervulde. Met grote vreugde beleefde zij de ontvangst van de eerste leden uit Benin, 10 jaar geleden

Onze diepe dankbaarheid is er ook voor Véronique Laufer – zo nauw verbonden met de DOE en de communautiteit – zij overleed in oktober; dankbaarheid voor haar levenslust, haar trouwe en oprechte vriendschap, voor haar vele taken en haar aanstekelijk geloof. Haar moeder, Hélène Laufer, was lid van de "Dames de Morges", evenals Geneviève Micheli. Samen hebben zij aan de wieg gestaan van de spirituele retraites waaruit de communiteit is voortgekomen.

De Servantes de l'Unité (SU) hadden hun jaarlijkse ontmoeting in Grandchamp rondom het thema Verzoening, een vervolg op dat van vorig jaar over het 'Onze Vader'.

Onze 'familie' beperkt zich niet alleen tot de DOE, de SU of de Foyers d'Unité.

Het is een uitgebreide 'familie' die ons met zoveel mensen ten diepste verbindt. Simone Pacot, die dit voorjaar haar eigen Pasen beleefde, hoorde daar ook bij. Voor ons en voor velen is zij een bron van inspiratie en zegen geweest, een aanmoediging te leven uit de Heilige Geest. Door haar zijn de

Bethasda-sessies ontstaan: 'Tot in onze diepste diepten, het Evangelie ter harte nemen', een weg van innerlijke heling en menswording. Dit traject, dat zo duidelijk gemarkeerd wordt door vijf levenswetten, blijft een aanmoediging voor velen, voor de communautiteit en voor allen die deze sessies volgen.

* * *

Met dankbaarheid en verwondering denken wij aan dit uitgestrekte netwerk van vriendschap en gebed – aan allen die door het internet met ons verbonden zijn en de diensten in onze kapel

meebidden – aan een gemeenschap die elkaar over en weer aanspoort op de levensweg.

Wat zouden wij zijn zonder al die tekenen van meeleven, vrijgevigheid, vertrouwen, gebed, en die ons helpen verder te gaan? Heel hartelijk dank aan ieder van u, aan alle vrijwilligers en zij die ons op andere wijze helpen.

Dat de God van hoop ons allen en deze wereld moge geleiden op de weg van Vrede in dit nieuwe jaar. Wij wensen u een gezegend Kerstfeest!

De zusters van Grandchamp

Grandchamp 4, CH - 2015 Areuse

www.grandchamp.org; programma 2018 en leesrooster
www.facebook.com/communautedegrandchamp

IBAN: CH36 0900 0000 2000 2358 6, BIC: POFICHBEXXX, PostFinance, 3030 Bern
Rekeninghouder: Fondation des retraites spirituelles de la Communauté de Grandchamp
of online www.grandchamp.org; Ons ondersteunen

Stichting Vrienden van Grandchamp : www.vriendenvangrandchamp.nl